วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
JYRU
JOURNAL OF YALA RAJABHAT UNIVERSITY
ISSN 2985-1424 (Online)
22

การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
The Development of Quranic Reading Skills by Using Reading Practice for Primary School Students, Year 1

คอลีฟะฮฺ สะตา* มูหัมมัดตอลาล แกมะ และอับดุลรอแม สุหลง
Khalifah Sata*, Muhammadtolan Kaemah and Abdulramae Sulong

สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
Islamic Education Program Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand
*Corresponding author, e-mail: 736696008@yru.ac.th
(Received: Apr 13, 2025; Revised: Jun 4, 2025; Accepted: Jun 13, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำใส จำนวน 25 คน โดยคัดเลือกห้องที่มีคะแนนสอบอ่านเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือทดลอง ได้แก่ คือ 1) แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดตัวแปรตาม ได้แก่ 1) แบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน มีค่าเท่ากับ E_1/E_2 = 79.96/80.25 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามที่กำหนดไว้ 2) ทักษะการอ่านอัลกุรอานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการอ่าน อัลกุรอาน แบบฝึกการอ่าน

Abstract

This research was a quasi-experimental research with a single group pre-test and post-test design. The objectives were to 1) develop and find the effectiveness of a Quran reading practice for primary school students, year 1, based on the 80/80 standard criterion, 2) compare the Quran reading skills before and after using the Quran reading practice, 3) compare the achievement before and after studying Quran using the Quran reading practice, and 4) study the students' satisfaction toward the learning management using the Quran reading practice. The sample consisted of 25 primary school students, year 1, students of Ban Nam Sai School. The classes with average reading scores lower than the specified standard were selected. The research instruments consisted of the experimental instruments, namely: 1) Quran reading practice, 2) learning management plan, and the dependent variable measurement instruments, namely: 1) Quran reading skills assessment form, 2) academic achievement test, and 3) satisfaction assessment form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and paired t-test. The results of the research found that 1) the efficiency of the Quran reading practice was E1/E2 = 79.96/80.25 which was in accordance with the standard criteria of 80/80 as specified. 2) The Quran reading skills after learning were

higher than before learning at the statistical significance level of 0.01. 3) The academic achievement after learning was higher than before learning at the statistical significance level of 0.01. 4) The students were highly satisfied with the learning management using the Quran reading practice.

Keywords: Development of reading skills, Al-Quran, Reading practice

บทนำ

การส่งเสริมการอ่านถือเป็นวาระแห่งชาติที่สำคัญของประเทศไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และผลักดันนโยบายส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นการส่งเสริมการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ในศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านอัลกุรอาน ในการนี้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนอัลกุรอานในระดับประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้องตามหลักการ (Ministry of Education, 2010) และสอดคล้องกับแนวทางของศาสนาอิสลามที่ส่งเสริมการปลูกฝังการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

ٱقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِى خَلَقَ(1)خَلَقَ ٱلْإِنسَٰنَ مِنْ عَلَقٍ(2)ٱقْرَأْ وَرَبُّكَ ٱلْأَكْرَمُ(3)ٱلَّذِى عَلَّمَ بِٱلْقَلَمِ(4)
عَلَّمَ ٱلْإِنسَٰنَ مَا لَمْ يَعْلَمْ(5)

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด (1) ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด (2) จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงเกียรติยิ่ง (3) ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา (4) ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้ (5)”

(อัล-อะลัก, 1-5)

จากความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนบ้านน้ำใสซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐที่มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างดีและเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาสภาพปัญหาในชั้นเรียนพบว่า ยังคงมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ประสบปัญหาในการอ่านและทำความเข้าใจอัลกุรอานอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนดังกล่าวได้เฝ้าสังเกตพฤติกรรมและทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำใส มาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 เป็นห้องที่ประสบปัญหาการอ่านอัลกุรอานมากที่สุด โดยมีจำนวนนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านอัลกุรอานได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดสูงกว่าห้องเรียนอื่น ๆ ลักษณะของปัญหาหลักที่พบ ได้แก่ นักเรียนยังไม่สามารถจดจำพยัญชนะอาหรับได้ครบถ้วน ขาดความเข้าใจในเรื่องของเครื่องหมายประกอบเสียง เช่น ฟัตฮะห์ กัสเราะห์ ฎอมมะห์ เป็นต้น อีกทั้งยังไม่สามารถเชื่อมโยงเสียงของพยัญชนะที่มีเครื่องหมายประกอบกับคำศัพท์หรือประโยคในอัลกุรอานได้อย่างแม่นยำ (Ban Namsai School, 2024) จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ขาดความมั่นใจในการอ่านอัลกุรอาน และขาดทักษะการอ่านอัลกุรอาน ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษาในภาพรวม รวมถึงการปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนาสื่อ แนวทางการสอนอ่านอัลกุรอานของผู้เรียน เช่น แนวคิดการเรียนรู้ของกาเย่ (Khammani, 2014) ที่ว่า “การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และการจดจำอย่างเป็นระบบ” แนวคิดของนักวิชาการมุสลิม เช่น อิบนุซีนา และอิบนุคอลดูน (Narongraksakhet, 2008) ที่ว่า “ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนเด็กตั้งแต่ในวัยเยาว์” ทำให้สามารถออกแบบแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ โดยพัฒนาเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากการฝึกฝนซ้ำ ๆ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Supriadi *et al.* (2022)

ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนให้มีความถูกต้องและคล่องแคล่วมากยิ่งขึ้น อีกทั้งงานวิจัยของ Neamsuwan *et al.* (2023) ที่พัฒนาแบบฝึกการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีโฟนิกส์ฯ งานวิจัยข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางและกระบวนการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบและพัฒนา “แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน” เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทั้งรายบุคคลและภาพรวมของชั้นเรียนขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One group pretest-posttest design) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำใส อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 75 คน จาก 3 ห้องเรียน ห้องละ 25 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้โดยการเลือกแบบเจาะจงจากห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีคะแนนสอบอ่านเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด จำนวน 25 คน

ตัวแปรต้นคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ทักษะการอ่านอัลกุรอาน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอัลกุรอาน และ 3) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่เป็นตัวจัดกระทำ (Treatment) คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2) เครื่องมือสำหรับการวัดตัวแปรตาม ประกอบด้วย 2.1) แบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอาน 2.2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2.3) แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่เป็นตัวจัดกระทำ (treatment)

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีเครื่องมือประกอบ 2 ชนิด ได้แก่ แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน สร้างขึ้นโดยการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิธีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอานอัลกุรอานและยกร่างแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานขึ้น จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) การอ่านชื่อพยัญชนะภาษาอาหรับ 2) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฟัตฮะห์ 3) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายกัสเราะห์ 4) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฎอมมะห์ 5) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฟัตฮะตัยน์ 6) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายกัสเราะตัยน์ 7) การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฎอมมะตัยน์ และ 8) การอ่านคำที่ประสมพยัญชนะมัด โดยแต่ละแบบฝึกมีองค์ประกอบสำคัญ คือ คำชี้แจง เนื้อหาแบบฝึก และแบบประเมินหลังใช้แบบฝึก

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สร้างขึ้นโดยศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบ จำนวน 8 แผน โดยแต่ละแผนครอบคลุมจุดประสงค์ของแบบฝึกทั้ง 8 เรื่อง ซึ่งผ่านการประเมินความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้น

จึงผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence, IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC = 0.67 - 1.00 และไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือสำหรับการวัดตัวแปรตาม

2.1 แบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอาน มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นโดยการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการอ่านอัลกุรอานตามหลักตัจญ์วีด และสร้างข้อสอบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาตามแผนการเรียนรู้ทั้ง 8 เรื่อง ซึ่งผ่านการประเมินความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC = 0.67 - 1.00 และนำแบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านน้ำใส จำนวน 25 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานเป็นรายข้อ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.64 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.49 – 0.71 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ด โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Srisuksa-at, 2010)

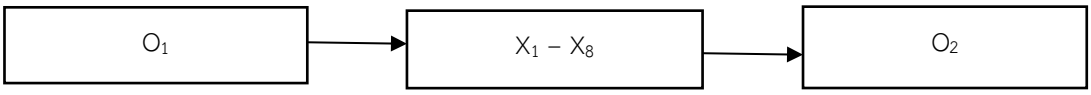
2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นโดยการศึกษา วิเคราะห์วิธีการสร้างข้อสอบแบบปรนัย หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานที่กำหนดในแต่ละแผนการเรียนรู้ โดยผ่านการประเมินเบื้องต้นด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และปรับปรุงตามคำแนะนำ ได้ค่า IOC = 0.67 - 1.00 และนำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านน้ำใส จำนวน 25 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.69 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.67 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.76 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Srisuksa-at, 2010)

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นโดยการศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (Srisuksa-at, 2010) การประเมินด้านจิตพิสัย หลักการอ่านอัลกุรอาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน แล้วนำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ 10 ข้อ โดยผ่านการประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และปรับปรุงตามคำแนะนำ ได้ค่า IOC = 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผล ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูประจำชั้นนักเรียนชั้น ป.1/2 เพื่อขอความร่วมมือ ชี้แจง และนัดหมายการนำแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ป.1/2 จำนวน 25 คน โดยแบ่งเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ภาษาในแบบฝึก และปรับปรุงตามข้อค้นพบ ชุดที่ 2 จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน และปรับปรุงตามข้อค้นพบ ชุดที่ 3 จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานซ้ำ และปรับปรุงตามข้อค้นพบ วิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินการชุดที่ 1 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการชุดที่ 2 และ 3 โดยใช้ค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ 80/80

2. การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง แบบ Quasi-experimental research; One group pretest-posttest design ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โดยที่ O_1 แทน 1) การประเมินทักษะการอ่านก่อนเรียน
2) การวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานก่อนเรียน
$X_1 – X_8$ แทน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่าน จำนวน 8 แผน
O_2 แทน 1) การประเมินทักษะการอ่านหลังเรียน
2) การวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานหลังเรียน
3) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน

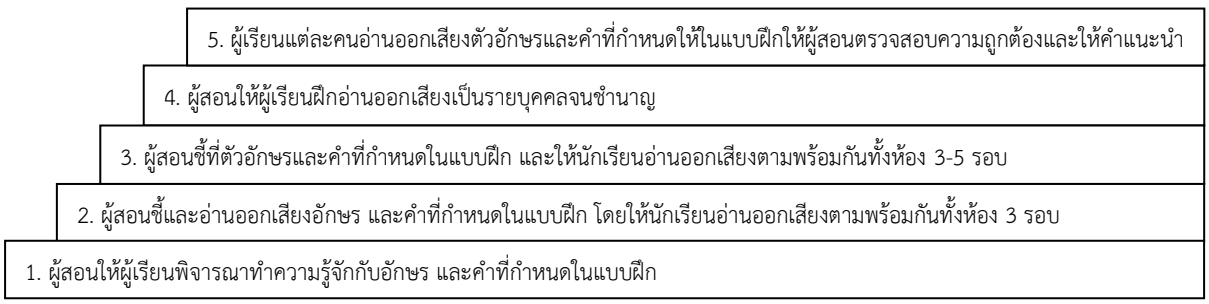
วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานและผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน โดยใช้ค่า t-test แบบรายคู่ (Srisuksa-at, 2010) สำหรับผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอาน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าได้แบบฝึกทั้งหมด 8 แบบฝึก ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 16 ชั่วโมง สำหรับการฝึกแต่ละแบบฝึกจะมี 5 ขั้นตอนหลัก โดยมีตัวอย่างแบบฝึก ชื่อ และเวลาเรียนของแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นดังภาพที่ 2 ภาพที่ 3 และตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการฝึกทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 ชื่อแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเวลาเรียน

ที่	ชื่อแบบฝึก	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	การอ่านชื่อพยัญชนะภาษาอาหรับ	2
2	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฟัตฮะห์	2
3	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายกัสเราะห์	2
4	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฏอมมะห์	2
5	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฟัตฮะตัยน์	2
6	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายกัสเราะตัยน์	2
7	การอ่านพยัญชนะที่มีเครื่องหมายฏอมมะตัยน์	2
8	การอ่านคำที่ประสมพยัญชนะมัด	2
	รวม	**16**

ส่วนผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเทียบกับเกณฑ์ E_1/E_2 คือ 80/80 ซึ่งมีการพัฒนาและทดลองใช้ถึง 2 ครั้ง จึงได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ การทดลองใช้ครั้งที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมแบบฝึกมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงมีการปรับปรุงแบบฝึกต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบฝึกที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มากที่สุด เช่น แบบฝึกที่ 1 และแบบฝึกที่ 5 ทำให้เมื่อนำไปทดลองอีกครั้งเป็นครั้งที่ 2 จึงทำให้โดยภาพรวมของแบบฝึกมีค่าประสิทธิภาพเป็น 79.96/80.25 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 จำแนกตามครั้งที่ทดลองใช้

แบบฝึกที่	คะแนนร้อยละของการทดลองใช้ครั้งที่ 1			คะแนนร้อยละของการทดลองใช้ครั้งที่ 2		
	ระหว่างเรียน (E_1)	หลังเรียน (E_2)	ประสิทธิภาพ	ระหว่างเรียน (E_1)	หลังเรียน (E_2)	ประสิทธิภาพ
1	68.15	69.14	ต่ำกว่าเกณฑ์	78.14	79.14	ตามเกณฑ์
2	70.13	71.12	ต่ำกว่าเกณฑ์	78.24	79.56	ตามเกณฑ์
3	75.21	76.22	ต่ำกว่าเกณฑ์	81.25	81.14	ตามเกณฑ์
4	72.78	72.86	ต่ำกว่าเกณฑ์	79.16	79.22	ตามเกณฑ์
5	69.34	69.84	ต่ำกว่าเกณฑ์	80.24	80.12	ตามเกณฑ์
6	76.95	76.45	ต่ำกว่าเกณฑ์	80.12	80.45	ตามเกณฑ์
7	70.15	70.42	ต่ำกว่าเกณฑ์	80.35	80.12	ตามเกณฑ์
8	71.14	71.16	ต่ำกว่าเกณฑ์	82.15	82.25	ตามเกณฑ์
เฉลี่ย	**70.32**	**70.90**	**ต่ำกว่าเกณฑ์**	**79.96**	**80.25**	**ตามเกณฑ์**

2. ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานและผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนปรากฏว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 13.00 ซึ่งเมื่อเปิดตาราง t ที่ df = 24 และ α = 0.01 จะได้ t = 2.492 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า t ที่คำนวณได้ แสดงว่า ทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ค่า t = 13.86 ซึ่งค่าในตาราง ที่ df = 24 และ α = 0.01 จะได้ t = 2.492 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยกว่า

ค่า t ที่คำนวณได้ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานและผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

คนที่	ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอาน					ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอาน				
	X_1 (80)	X_2 (80)	D $(X_2 - X_1)$	D^2 $(X_2 - X_1)^2$	t	X_1 (40)	X_2 (40)	D $(X_2 - X_1)$	D^2 $(X_2 - X_1)^2$	t
1	74	78	4	16		30	33	3	9	
2	55	56	1	1		32	34	2	4	
3	69	71	2	4		28	29	1	1	
4	61	64	3	9		30	32	2	4	
5	73	75	2	4		32	33	1	1	
6	71	74	3	9		32	34	2	4	
7	68	70	2	4		31	33	2	4	
8	75	79	4	16		33	34	1	1	
9	51	53	2	4		30	32	2	4	
10	65	66	1	1		32	33	1	1	
11	71	74	3	9		34	35	1	1	
12	56	58	2	4		32	34	2	4	
13	73	75	2	4		33	34	1	1	
14	59	61	2	4		32	33	1	1	
15	64	65	1	1		32	34	2	4	
16	70	73	3	9		34	35	1	1	
17	60	64	4	16		30	32	2	4	
18	68	71	3	9		31	33	2	4	
19	59	62	3	9		32	34	2	4	
20	65	68	3	9		30	31	1	1	
21	62	65	3	9		33	34	1	1	
22	60	63	3	9		32	33	1	1	
23	59	61	2	4		30	32	2	4	
24	61	66	5	25		32	34	2	4	
25	63	65	2	4		31	33	2	4	
∑	**1612**	**1677**	**65**	**193**	**13.00****	**788**	**828**	**40**	**72**	**13.86****

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย

รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ แบบฝึกการอ่านช่วยให้นักเรียนจำพยัญชนะในอัลกุรอานได้ดีขึ้น ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.59) และรองลงมาคือ แบบฝึกการอ่านช่วยให้นักเรียนเข้าใจการอ่านง่ายขึ้น ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.58) รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ความพึงพอใจ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่าน	4.36	0.64	มาก
2	นักเรียนรู้สึกมั่นใจมากขึ้นในการอ่านอัลกุรอาน	4.16	0.47	มาก
3	นักเรียนสนุกที่ได้เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่าน	4.28	0.46	มาก
4	นักเรียนสามารถใช้แบบฝึกการอ่านได้ด้วยตนเอง	4.36	0.57	มาก
5	แบบฝึกการอ่านช่วยให้นักเรียนเข้าใจการอ่านง่ายขึ้น	4.40	0.58	มาก
6	แบบฝึกการอ่านช่วยให้นักเรียนจำพยัญชนะในอัลกุรอานได้ดีขึ้น	4.48	0.59	มาก
7	แบบฝึกการอ่านช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง	4.36	0.70	มาก
8	แบบฝึกการอ่านมีคำอธิบายที่ชัดเจน	4.36	0.64	มาก
9	แบบฝึกการอ่านมีสีสันสวยงามทำให้นักเรียนอยากเรียน	4.36	0.57	มาก
10	หลังจากใช้แบบฝึกการอ่านนักเรียนอ่านอัลกุรอานได้คล่องขึ้น	4.32	0.56	มาก
	เฉลี่ย	**4.34**	**0.58**	**มาก**

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 79.96/80.25 ซึ่งเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานอย่างมีระบบ และมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนโดยผ่านการประเมินและให้ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเล็กจำนวน 5 คน เพื่อค้นหาข้อบกพร่องต่าง ๆ จากนั้นมีการปรับปรุงและทดลองใช้ถึง 2 ครั้ง จนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ระหว่างเรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีถึงร้อยละ 79.96 และหลังเรียนผู้เรียนก็ยังสามารถอ่านได้ และทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานได้อย่างดีถึงร้อยละ 80.25 นอกจากนั้นการฝึกซ้ำ ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำและเรียนรู้ได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ที่ว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีเมื่อการฝึกฝน” (Khammani, 2014) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuipirom *et al.* (2024) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านสัทอักษรจีนโดยใช้แบบฝึกอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่านคือ การฝึกฝนโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน

ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอัลกุรอานและผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีทักษะในการอ่านอัลกุรอานและผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลกุรอานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน ฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะในการอ่านที่มากขึ้น ทำให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านอัลกุรอานดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hajihama *et al.* (2021) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนั้นผู้สอนได้นำแบบฝึกการอ่านอัลกุรอานที่มีขั้นตอนและวิธีการที่ดีทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongcharoen *et al.* (2020) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนดีขึ้น และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านอัลกุรอานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Darakai (2022)

ที่ทำวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานของมุสลิมในตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยภาพรวมในระดับพึงพอใจมาก

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผลการพัฒนาทำให้ได้แบบฝึกทักษะการอ่านอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แบบฝึก ที่มีประสิทธิภาพ 79.96/ 80.25 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่า สามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทักษะการอ่านอัลกุรอานสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้วย และผลประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานโดยใช้แบบฝึกการอ่านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างดี

แต่อย่างไรก็ตามในการนำผลวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อแนะนำว่า ผู้สอนควรเพิ่มระยะเวลาจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น เนื่องจากความสามารถในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกัน และควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกอ่านของนักเรียน สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะอ่านอัลกุรอานแบบต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทักษะการอ่านอัลกุรอานที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Alumni Association of Arab Students in Thailand. (2021). *The Noble Qur'an with Thai translation*. King Fahd Complex for the Printing of the Holy Qur'an. (in Thai)

Ban Namsai School. (2024). *Annual educational management report for the academic year 2024*. Ban Namsai School. (in Thai)

Darakai, V. (2022). The results of Muslim Quran reading skills training kit in Bang Bua Thong subdistrict Bang Bua Thong district Nonthaburi province. *Rajapark Journal, 16*(44), 417-483. (in Thai)

Hajihama, S., Wongdeang, M. & Lanui, K. (2021). The development of English reading skill for identifying main Idea by using skill practice book of students of graduate diploma in teaching profession, faculty of education, Prince of Songkla University, Pattani Campus. *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, 32*(3), 175-186. (in Thai)

Khammani, T. (2014). *The art of teaching: Knowledge for effective learning process management* (18th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

Ministry of Education. (2010). *Islamic studies curriculum according to the basic education core curriculum 2008.* Bangkok: Cooperative League of Thailand Printing House. (in Thai)

Narongraksakhet, I. (2008). *Philosophy of Islamic education*. Songklha: Hat Yai Graphic Publishing. (in Thai)

Neamsuwan, C., Vichalai, A. & Phothasin, V. (2023). English pronunciation skill development by using a phonics practice book for Prathom Suksa 1 Anubanlampang (Khelangrat-Anusorn) School. *Journal of SaengKhomKham Buddhist Studies, 9*(2), 231-247. (in Thai)

Nuipirom, C., Yarana, C. & Pothasin, V. (2024). Developing Chinese phonetic reading skills by using reading exercises among Grade 2, CESP program, Wachirawit Chiang Mai School. *Journal of SaengKhomKham Buddhist Studies, 9*(1), 42-55. (in Thai)

Srisuksa-at, B. (2010). *Basic research* (8th ed.). Bangkok: Suviriyasarn Publishing. (in Thai)

Supriadi, U., Supriyadi, T. & Abdussalam, A. (2022). Al-Qur'an literacy: A strategy and learning steps in improving Al-Qur'an reading skills through action research. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 21*(1), 323–339.

Wongcharoen, A., khirbechawan, W., Ritchukiad, A. & Sumonrattanakul, B. (2020). The development of reading and writing in spelling errors of the final sound by using exercises. *Journal of Lanna research review, 1*(1), 1-13. (in Thai)